

РОЛЬ АСПЕКТНОГО ПЕРЕКЛАДУ В КОНТЕКСТІ ПОСИЛЕННЯ ВЗАЄМОДІЇ ДІАЛОГУ КУЛЬТУР

У сучасному глобалізованому світі переклад є не лише функцією лінгвістичного посередництва, але й одним із ключових механізмів міжкультурного діалогу з огляду на його значення та цінність, яка проявляється як безпосередньо у налагодженні комунікації, так і формуванню міцних партнерських відносин.

Аспектний переклад являє собою методологію, яка враховує функціонально-культурні, прагматичні, соціальні та емоційні аспекти оригінального твору та є одним із підходів до передачі тексту, найбільш невід'ємних від даного процесу.

Аспектний переклад передбачає не тільки належне перенесення тексту, а й його асиміляцію в інше культурне ком'юніті, що й підкреслює його цінність. Таким чином, аспектний переклад доцільно розглядати як дуже ефективний засіб взаємодії культур, оскільки саме він здатний створювати простір для взаєморозуміння, толерантності та збагачення.

Аспектний переклад включає аналіз тексту на кількох рівнях: лексико-семантичному, синтаксичному, стилістичному, культурологічному та світоглядному. Базисом для якого виступає функціонально орієнтована передача контенту.

За словами П. Ньюмарка, «перекладач повинен виходити не тільки з мовних еквівалентів, а й з культурного контексту тексту» [1]. Тому аспектний переклад можна розглядати як інструмент інтерпретації та адаптації, за допомогою якого можна зберегти як функцію, так і вплив тексту в іншомовному середовищі.

Культура є не лише фоном, а й активним елементом перекладу, який

необхідно враховувати при адаптації тексту до цільової аудиторії.

Кожен текст має своє коріння в певній культурній системі, що визначає його семіотичне навантаження. При перекладі потрібно не тільки відтворити текст, а й створити відповідник, здатний викликати подібну реакцію цільової аудиторії.

Аспектний переклад, таким чином, діє як посередництво – саме культурне посередництво згладжує конфлікти значень і надає простір для діалогу. Наприклад, традиційні поняття слід перекладати разом із їхньою назвою разом із поясненням того, що це культурне значення.

Аспектний переклад передає культурний діалог через: інклюзивність – включення інших культурних елементів із коментарями чи адаптацією; модифікацію – адаптацію культурно-специфічних концепцій до цільового середовища); збереження ідентичності – вихідна культура репрезентована без втрати свого первісного значення.

Переклад літературних текстів, кіно та журналістики має вирішальне значення, оскільки ці носії ніколи не можуть відокремитися від змісту, що стосується національних кодів, емоцій та ментальності, іншими словами особливостей крос-культурного середовища. Перекладач стає активним творцем нового культурного продукту, а не невидимим посередником, як наголошує Л. Венуті [2].

З огляду на вищезазначені реалії, вважаємо, що глобалізація створює як можливості, так і виклики для культурного діалогу. Існує більше можливостей для інших мов і культур, але в той же час тиск конвергенції призводить до ризику розмивання культурної унікальності. У цьому відношенні аспектний переклад може діяти проти цих сил, але все ще зберігати суть культури недоторканою з боку джерела. Складність полягає в тому, щоб знайти правильний баланс між адаптацією та збереженням – не бути надто одомашненим чи екзотичним.

Так, наприклад, літературний переклад: у перекладах романів Дж. Грішема [3] аспектний переклад дозволяє передати юридичні реалії

через ментальні характеристики цільової культури.

Аудіовізуальний переклад передбачає субтитрування та дубляж жартів, ідіом і культурних алюзій, наприклад, гумор у «Друзях», який вимагає їх прагматичного аналізу.

Офіційний та діловий переклад є напрочуд специфічним з огляду на потребу передавати терміни з огляду на відмінності правових систем (що часто призводить до необхідності поєднання терміну, опису та примітки).

Таким чином, слід вважати, що аспектний переклад – це не лише лінгвістична, а й культурна діяльність, функцією якої виступає необхідність здійснення ефективної міжкультурної комунікації, зберігаючи цілісність повідомлення та адаптуючи його до розуміння цільової аудиторії.

В сучасних умовах глобалізації роль перекладача лише зростає з огляду на те, що він стає посередником між культурами та продуцентом комунікативної реальності. Тому аспектний переклад стає не просто технікою, а філософією взаємної поваги, розуміння, а також культурного збагачення.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Newmark, P. (1988). A Textbook of Translation. New York: Prentice Hall.
2. Venuti, L. (1995). The Translator's Invisibility: A History of Translation. London & New York: Routledge.
3. Grisham, J. (2013). Sycamore Row. New York: Doubleday.